

C22 – SLAN1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

9 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over energie-maatregelen voor de glastuinbouw	1
Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande wijzigingen aan de VLIF-reglementering	3
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de zorgboerderijen	8
Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de interpretatie van omzendbrief RO/2002/01 door de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling in West-Vlaanderen	11
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de reikwijdte van het flankerend landbouwbeleid	13

Waarnemend voorzitter: de heer Mark Demesmaecker

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over energiemaatregelen voor de glastuinbouw

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ook de modale consument voelt sinds het laatste jaar de hogere facturen voor gas en elektriciteit in zijn portemonnee. Maar voor grootschalige verbruikers zoals de glastuinbouwers nemen de constante prijsstijgingen van energie zo stilaan dramatische vormen aan. Men schat dat 75 percent van de kleinere tuinbouwbedrijven op korte termijn in de problemen zal komen. De massale opkomst op infovergaderingen die de Boerenbond in samenwerking met Boeren op een Kruispunt organiseert, zijn vermoedelijk een teken aan de wand.

Zo is de gemiddelde energiefactuur van traditionele glasteelten als tomaat, paprika en komkommer gestegen van 7 euro per vierkante meter in 2002 tot 16,5 euro in 2006, en momenteel zelfs 18 euro. Per hectare betekent dit een meerkost van maar liefst 110.000 euro, en dat terwijl er een eerder dalende trend is in de prijsvorming. Hoewel de producentenprijzen steeds lager zijn, is dat niet het geval voor de prijs die de consument in de supermarkt betaalt.

Grotere bedrijven van vier hectares kunnen gemakkelijk investeren in groene energie, zoals warmtekrachtkoppeling (wkk), en op die wijze de energiefactuur drukken. Voor kleinere bedrijven is de hogere kostprijs van dergelijke investeringen echter onbetaalbaar en niet rendabel. De keuzes voor de telers zijn dan ook beperkt: snel groter worden, overstappen op een andere teelt of stoppen.

De Nederlandse regering stelde recent een reeks maatregelen voor om de glastuinbouw in versneld tempo energiezuiniger te maken. De Nederlandse regering onderhandelt ook met de Europese Commissie over aanpassingen aan het Borgstellingsfonds, om er zo voor te zorgen dat tuinders gemakkelijker een banklening kunnen krijgen.

Mijnheer de minister-president, beschikt men over gegevens met betrekking tot de ketenrendementen van glastuinbouwproducten? Zijn er aanwijzingen dat

bepaalde delen van de keten grotere marges nemen? Welke maatregelen zijn er momenteel reeds ter ondersteuning van de glastuinbouw in Vlaanderen? In welke mate worden die benut? Welke mogelijkheden ziet u om ook in Vlaanderen het pakket steunmaatregelen eventueel uit te breiden? Kan het Nederlandse voorbeeld inspirerend werken?

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, dit is inderdaad een belangrijke problematiek. Vanuit het beleidsdomein Leefmilieu willen we daar zeker een aantal accenten leggen. Recentelijk is in de zone Roeselare bijvoorbeeld een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan goedgekeurd, waarin er precies een koppeling is van de restwarmte aan een grootschalig nieuw tuinbouwcomplex. Dat is inderdaad de richting die we uit moeten.

Ik heb ook weet van twee projecten voor windenergie die gekoppeld worden aan glastuinbouwinitiatieven. Als men meer in die richting gaat, wordt alvast een deel van de terechte bezorgdheid weggenomen.

De heer Mark Demesmaecker: Mijnheer De Meyer, in uw vraag is enkel sprake van de tuinbouw, maar in de sierteeltsector doet die problematiek zich evenzeer voor.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Collega's, ik kan de bijkomende opmerkingen van de heren De Klerck en Demesmaecker bijtreden.

Mijnheer De Meyer, u vraagt heel wat informatie. U krijgt alle gegevens op papier, maar ik zal ze ook samen met u overlopen. Over de ketenrendementen en de marges in de keten is er momenteel weinig concreet materiaal beschikbaar. De info is meestal ook zeer fragmentarisch. Momenteel lopen er wel een aantal interessante initiatieven, zoals van de FOD Economie (federale overheidsdienst), van Fedis en van de Boerenbond, waarin de problematiek van de prijsvorming en de marges worden bestudeerd. Als Vlaamse overheid volgen we die initiatieven van zeer nabij op. Maar we moeten natuurlijk geen dubbel werk doen.

Ook op het Europese niveau wordt over de problematiek nagedacht, maar de ideeën in verband met bijvoorbeeld een Europees prijsobservatorium zijn nog zeer embryonaal. In het kader van de werkzaamheden met

betrekking tot het witboek voor het landbouwonderzoek wordt momenteel op Vlaams niveau een inventaris gemaakt van de onderzoeksnoden, onder meer ook met betrekking tot de werking van de keten. Er is dus veel in beweging, maar we zijn er nog niet. Het blijft allemaal wat fragmentarisch. Maar er zijn in elk geval al heel wat interessante initiatieven.

Via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) worden aanvragen ondersteund om energiebesparende maatregelen en het gebruik van hernieuwbare energie toe te passen in de glastuinbouwsector. Voor de periode 2007 en 2008 betreft het onder meer de volgende aantallen dossiers: bouwen en inrichten van serres (321), kasomhulling (20), eerste energiescherm (87), warmtebuffer/rookgascondensor (27), aardgasverwarming (17), wkk (62), verwarming op biobrandstoffen (16).

Grotere glastuinbouwbedrijven, die aansluiting hebben op de nutsleidingen voor aardgas en de teruglevering van elektriciteit, kunnen naast de investeringssteun via de regeling van warmtekrachtkoppeling – de warmtekrachtcertificaten – en de inkomsten voor geproduceerde elektriciteit, hun energiekost per vierkante meter gevoelig drukken. Er doen zich in dit verband een aantal problemen voor, in die zin dat niet alle bedrijven toegang hebben tot het elektriciteitsnet voor aansluiting van de wkk-installatie en teruglevering van de elektriciteit aan het net, of dat de capaciteit van het net niet is aangepast. Er zijn op dat vlak ook al wat initiatieven genomen. In Hoogstraten bijvoorbeeld was er tot voor kort een probleem.

Voor de kleinere maar toch energie-intensieve bedrijven en laagenergie-intensieve teelten – sla en dergelijke – zijn de alternatieven en de nieuwe technologieën op korte termijn relatief beperkt. Dat is een concreet probleem. In de mate dat de glastuinbouwbedrijven, maar ook andere gelijkaardige bedrijven, beperkter zijn qua volume, is dat niet zo evident. We moeten daar dan ook de nodige aandacht aan besteden.

Investeringssteun voor nieuwe en naar verwachting beloftevolle technologieën is nu reeds mogelijk in het kader van de VLIF-regelgeving. Er wordt echter nog maar zeer weinig gebruik van gemaakt, en dit om diverse redenen. Dikwijls moet de techniek nog worden geïntroduceerd in de sector – het gebruik van een warmtepomp met warmteopslag, een semigesloten kas enzovoort – of beperken de randvoorwaarden de toepassing van de technologie in de sector, zoals bij de emissienormen voor de verbranding van opgeschoond houtafval.

Er bestaan vanwege de Vlaamse overheid mogelijkheden om innovatieve technieken in de sector te demonstreren. Zowel de demonstratieprojecten van het Vlaamse Energieagentschap als het beleidsdomein Landbouw en Visserij omvatten het thema ‘energie in de glastuinbouw’. Ook in het kader van het IWT (Instituut voor de

Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen), het Vlaams Klimaatplan en anderen lopen momenteel een aantal projecten met als doelstelling energiebesparing en de introductie van nieuwe technologieën in de sector. Ik heb het dan over het energieadviesproject, kiltetolerantie, ‘smartkas’, clustering enzovoort.

In de GMO (gemeenschappelijke marktordening) voor groenten en fruit krijgen de telersverenigingen mogelijkheden om onderzoek naar milieuvriendelijke en energiebesparende maatregelen op te nemen. Ook collectieve investeringen voor clusterbedrijven zullen tot de mogelijkheden horen.

Inzake steunmaatregelen verschilt de situatie in Vlaanderen van die in Nederland. In Vlaanderen bestaan opneinde steunmaatregelen ten gunste van de land- en tuinbouw. Dat betekent dat tuinbouwbedrijven permanent een beroep kunnen doen op investeringssteun. In Nederland wordt gewerkt met specifieke acties, beperkt in de tijd en qua budget. Vlaamse glastuinders kunnen investeringssteun verkrijgen voor een brede waaier aan investeringen.

In Vlaanderen bedraagt de gangbare steunintensiteit 20 procent. Voor een gelimiteerde groep van investeringen bedraagt de steunintensiteit 30 procent. Hieronder rangschikken we investeringen die gericht zijn op energiebesparing, de bouw van een wkk-installatie, onderdelen van een gesloten kas en dergelijke. Wanneer die investeringen gefinancierd worden met krediet, kan er naast de directe financiële steun onder de vorm van rentesubsidie en investeringspremies ook overheidswaarborg worden verkregen.

Voor de geschetste problematiek bestaat er geen uniforme oplossing. Die boodschap werd ook naar voren gebracht op de informatievergaderingen waar u naar verwijst. Sommige bedrijven zoeken de oplossing in schaalvergroting en het drukken van de energiekosten door het plaatsen van een wkk-installatie. Die bedrijven worden momenteel maximaal ondersteund door het VLIF.

Door een wijziging van de regelgeving voor aanvragen vanaf 1 januari 2007 worden die bedrijven gesubsidieerd voor 1 miljoen euro investeringen per bedrijfsleider. De overheidswaarborg kan verkregen worden voor 80 procent van 2 miljoen euro investeringen of meer, indien er meer dan twee bedrijfsleiders zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat we op die manier met het VLIF maximaal onze verantwoordelijkheid nemen. De VLIF-regelgeving voorziet ook in verhoogde steun voor de installatie van een warmtepomp in combinatie met koude-warmteopslag als onderdeel van de inrichting van een gesloten kas, maar in Vlaanderen was dit

vooral nog geen groot succes. En dan druk ik mij nog voorzichtig uit.

Bedrijven die opteren voor reconversie naar andere producten, bijvoorbeeld van tomaten naar aardbeien, kunnen in de mate dat hiervoor investeringen noodzakelijk zijn, ook investeringssteun verkrijgen.

Ik wil er ten slotte nog op wijzen dat er de afgelopen jaren belangrijke budgettaire inspanningen zijn geleverd om extra middelen ter beschikking te stellen van het VLIF. Bij de laatste begrotingsbesprekingen met betrekking tot het begrotingsjaar 2009 heb ik nogmaals 14 miljoen euro extra kunnen vrijmaken, om zodoende tegemoet te komen aan de gestegen noden als gevolg van de hausse in de land- en tuinbouwinvesteringen van de laatste jaren.

Mijnheer De Klerck, u verwees nog naar het voorbeeld van Roeselare. Oudenburg is nog een ander voorbeeld. We zetten daar dus wel degelijk stappen in de goede richting. Er is bijvoorbeeld ook een klankbordgroep Glastuinbouw. We doen dus de nodige inspanningen, maar dat betekent niet dat we andere domeinen die daarbij aanleunen, zoals de serres, uit het oog mogen verliezen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, we hebben vandaag niet de kans om hier een zeer uitgebreide discussie te voeren, maar ik wil toch nog even het volgende vertellen. Enkele weken geleden was ik aanwezig bij de opening van de Dag van de Landbouw in Melsele. U was zelf verontschuldigd wegens andere, belangrijke zorgen, maar uw kabinetschef heeft daar een heel interessante toespraak gehouden.

Ik leerde er ook dat niet minder dan vijf tuinders er de afgelopen weken mee zijn opgehouden in de tuinbouwgemeente Melsele, doordat ze de kosten niet meer konden dragen. Als ik dan naar mijn eigen gemeente Belsele kijk, merk ik dat de eigenaar van de holding Deprez, een van de grootste tuinbouwbedrijven ter wereld, daar woont. Ik liet mij vanmiddag nog vertellen dat hij niet minder dan 150 hectare tuinbouwserres huurt in Nederland. Dat confronteert ons met de vraag: welk model willen wij morgen in Vlaanderen voor onze tuinbouwsector?

Om te kunnen overleven, moeten blijvers inderdaad kunnen groeien. Maar hebben degenen die dit financiële avontuur niet willen of kunnen aangaan, morgen nog kansen in de tuinbouwsector? En op welke manier kunnen we hen vanuit ons landbouwbeleid ondersteunen? Dat is de fundamentele problematiek waarmee ik blijf worstelen, na het interessante antwoord dat we van u hebben gekregen.

Minister-president Kris Peeters: We kunnen daar op andere momenten nog op terugkomen. Dit is geen eenvoudige problematiek. We zijn alvast volop bezig met die glastuinbouwzones en geven daar de juiste dynamiek aan, ook voor die bedrijven die niet naar zo'n glastuinbouwzone kunnen gaan maar die ook moeten uitbreiden. Ik heb ook al verwezen naar de reconversie naar andere producten.

Ik heb ook al verschillende keren met de klankbordgroep en een aantal veilingen gesprekken gevoerd over die materie. Het is geen eenvoudige materie. De energiekost is erg hoog. En daar komt dan ook nog de problematiek van de beschikbare ruimte bij.

Toch ben ik ervan overtuigd dat deze sector, die overigens producten van wereldklasse aflevert, een toekomst heeft. En ik ben niet de enige die dat zegt. Uit de dossiers die bij het VLIF worden ingediend, blijkt dat de mensen echt nog geloven dat er een toekomst is. Dat neemt echter niet weg dat zij heel wat zorgen hebben, zeker wat betreft de energiekost.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, complexe problemen kun je mijns inziens alleen oplossen met genuanceerde antwoorden. We kunnen dit gesprek zeker voortzetten bij de bespreking van de beleidsbrief, volgende maand.

Niet alleen in de tuinbouwsector, maar ook in andere sectoren, worden we met soortgelijke vragen geconfronteerd. Er moeten niet alleen kansen zijn om te kunnen groeien, maar er moeten ook stimulansen zijn voor wie vandaag die groei niet aankan.

We kunnen dit gesprek zeker te gepasten tijde voortzetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande wijzigingen aan de VLIF-reglementering

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de minister-president, mijn interpellatie is in zekere zin een herhaling van wat zich in beperkte vorm al in de plenaire vergadering heeft afgespeeld. U kent mijn bezorgdheid omtrent het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF). Het unie-

ke aan dat instrument is dat het een van de weinige instrumenten is waar je echt mee kunt sturen. Voor het overige zijn we in het landbouwbeleid nogal afhankelijk van wat Europa zegt. Het VLIF is een van de weinige tools die we in Vlaamse handen hebben om het landbouwbeleid te sturen.

Tijdens de vorige legislatuur is er een en ander veranderd, precies om te proberen de Vlaamse landbouw in een richting te sturen die volledig overeenstemt met wat Europa wil, namelijk een duurzame landbouw. Er zijn nu uiteindelijk vier subsidieniveaus, waaronder 40 procent subsidies voor landbouwers die investeren in landbouw met verbrede doelstellingen en investeringen op het vlak van milieu, energie en biologische landbouw. 40 procent is overigens het hoogste percentage dat Europa toelaat. Over de overige drie niveaus gaan we het nu niet hebben, want die blijven ongeveer gelijk, zij het dat u nu een aantal subsidies geeft die er vroeger niet waren. En die gaan ten koste van de duurzame landbouw. Ik moet u niet verhehlen dat mijn hart bloedt, mijnheer de minister-president.

Hoe dan ook stel ik vast dat het VLIF een belangrijk instrument is. In 2007 werd 96,1 miljoen euro steun toegekend voor meer dan drieduizend dossiers. Er is ook nog een overheidsdotatie van 56 miljoen euro. Het aantal dossiers dat betrekking heeft op die duurzame landbouw – milieu-investeringen, diversificatie, dierenwelzijn – is toch behoorlijk groot. Men kan dus niet zeggen dat het een slag in het water was of dat er geen nood aan was. Blijkbaar spelen de landbouwers daar goed op in.

In de huidige reglementering zijn er toch een aantal beperkingen met de bedoeling om de intensieve veehouderij niet extra te belonen. Voor intensieve varkenshouderijen en pluimveebedrijven geldt de regel dat de investering niet gepaard kan gaan met productieverhoging. De aankoop van bestaande en het bouwen van nieuwe stallen is uitgesloten van subsidiëring door het VLIF. Dat paste in de visie op duurzame landbouw. Investeringen in leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn zijn natuurlijk wel subsidiabel, maar telkens op voorwaarde dat de mestproductie niet toeneemt.

De Vlaamse Regering heeft beslist om dat te wijzigen. De eerste wijziging is dat het standstillprincipe niet meer als voorwaarde geldt. Dat is wellicht een uitvloeisel uit het nieuwe Mestdecreet. Een tweede, zeer belangrijke wijziging is dat het subsidieniveau van 40 procent niet meer wordt gehandhaafd en wordt teruggebracht tot 30 procent.

In de plenaire vergadering hebt u intussen gezegd dat de investeringen in de biologische landbouw de uitzondering vormen. Maar daarnaast is er toch een belangrijk aantal investeringen waarvoor men nu nog 40 procent krijgt, en in de toekomst maar 30 procent meer.

Ik ben daar absoluut niet gelukkig mee. En ik ben blij dat ik daar niet alleen in sta. Blijkbaar is ook de volledige Minaraad daar niet gelukkig mee. Zij hebben een heel negatieve appreciatie uitgesproken voor uw beleid. De Minaraad was destijds een heel belangrijk adviesorgaan. Ik stel vast dat dat vandaag minder het geval is. Ik heb gezien dat ook de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad een negatief advies heeft uitgesproken en erop heeft aangedrongen om die 40 procent toch te behouden.

40 procent is het maximum van Europa. Wij zijn op dat vlak consequent. We gaan de Europese reglementering niet overtreden, maar we willen binnen die spelregels wel de geest van Europa zo veel mogelijk volgen en de duurzame landbouw promoten. Maar uiteraard kun je niet meer geven dan Europa toelaat.

Hoe zit het nu met de investeringen, ook van die 40 procent? Kunt u mij die gegevens bezorgen? Over hoeveel dossiers gaat het? Wat is het succes van deze maatregel sinds de invoering van dit hoge subsidieniveau? Wat zijn de financiële repercussies van de geplande wijzigingen van het VLIF? Welke financiële verschuivingen zal dat teweegbrengen?

Hoe kunt u verantwoorden dat er in de middelen voor omschakeling op duurzame landbouw gesnoeid wordt, terwijl je merkt dat Europa dat net heel sterk stimuleert?

Ik had nog een vraag over de relatie tussen wat u hier doet enerzijds en het Mestdecreet anderzijds, maar we hebben het daar al uitgebreid over gehad in de commissie voor Leefmilieu. Er zit een logica in die relatie, maar het is een logica waar ik niet kan inkomen.

Kan ik u in dit dossier op andere gedachten brengen, mijnheer de minister-president? Ik ben daar zeer realistisch in, maar ik onderneem toch nog een poging. Ik heb overigens ook de steun van de socialisten in dit dossier, maar die zijn hier zoals gewoonlijk niet.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik steun mevrouw Dua op één punt, namelijk waar ze zegt dat het VLIF een bijzonder belangrijk instrument is. Ik meen zelfs dat we de minister-president daarvoor moeten feliciteren, als je ziet hoe de middelen in de loop van deze legislatuur zijn verhoogd.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik heb voor u heel wat cijfermateriaal verzameld. Ik laat dat ronddelen, zodat u daar eens rustig naar kunt kijken.

Mevrouw Dua, op de tabel kunt u het aantal ingediende investeringsdossiers zien dat in aanmerking kwam voor 40 percent steun voor de periode 2000-2007. Dat aantal heeft een piek gekend in 2005 en is nadien sterk afgenomen. U ziet ook het volume dat daarmee samenhangt.

Die cijfers zijn vatbaar voor beperkte wijzigingen. De geringe aantallen voor 2007 worden mee verklaard door de gewijzigde aanvraagprocedure in twee stappen, waarbij alleen dossiers die al in 2007 volledig waren ingediend, worden meegeteld. Bij de invoering van het steunpercentage van 40 percent bleef dit aandeel nog vrij beperkt ten opzichte van het geheel van investeringen. Aanvankelijk was de toename het gevolg van het inspelen op de steunmogelijkheden voor onder meer investeringen inzake hoeveproducten en hoevetoerisme, maar ook voor energiebesparende investeringen zoals schermdoeken en andere milieu-investeringen zoals mestinjectoren.

Mevrouw Dua, bij het bekijken van al dat cijfermateriaal, heb ik iets interessants opgemerkt. In 2003 heeft de vorige Vlaamse Regering een wijziging in de VLIF-reglementering goedgekeurd die tot een explosie heeft geleid van de investeringen die in aanmerking kwamen voor 40 percent steunverlening. Met de wijziging in 2003 kon immers de bouw van ammoniakemissiearme stallen vergoed worden aan 40 percent. Vooral de varkenshouderij heeft van deze wijziging geprofiteerd.

Via de bouw van ammoniakemissiearme stallen kon de varkenshouderij opnieuw genieten van de steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds voor de bouw van stallen. Daar werd enorm gebruik van gemaakt. Het betekende in de feiten dat de varkenshouderij als enige sector kon genieten van 40 percent voor de bouw van nieuwe stallen. Mevrouw Dua, dat is een bijdrage die de vorige Vlaamse Regering in 2003 heeft geleverd. Ere wie ere toekomt. U moet goed opletten bij de rest van de discussie over het Mestdecreet, enzovoort. Dat cijfermateriaal moet u toch nog even bijhouden. Mocht u daar bijkomende vragen over hebben, wil ik daar graag op ingaan. Maar ik zal dat cijfer zeker gebruiken mocht de discussie zich in die richting ontwikkelen.

Dit leidde tot enorme investeringsbedragen in de varkenssector in 2003, 2004 en 2005. Het relatieve belang van de investeringen die aan 40 percent worden betoelaagd, liep in 2005 op tot 41,45 percent voor een potentieel steunvolume van meer dan 50 miljoen euro. Ik denk dat iedereen ziet dat dit een onhoudbare situatie is. Om een totale budgettaire ontsporing te vermijden, heeft deze Vlaamse Regering, dus ikzelf als bevoegde minister en mijn voorganger in 2006, daarom de steun voor de bouw van ammoniakemissiearme stallen teruggebracht op 20 percent. Ik wil hierbij opmerken dat dit niet heeft belet dat de varkenshouderij is blijven investeren in ammoniakemissiearme stallen, wat de voorwaarde blijft om VLIF-steun

te verkrijgen. Dat cijfermateriaal en zeker die sterke stijging ten gevolge van die wijziging in 2003 zijn, denk ik, wel belangrijk om hier aan te stippen.

Wat zijn de financiële repercussies van de voorziene wijzigingen van het VLIF? Welke financiële verschuivingen binnen de VLIF-begroting worden voorzien? Mevrouw Dua, u hebt gelijk, we mogen tot niet meer dan 40 percent gaan. Ik heb jarenlang vanuit een belangenorganisatie de kunst van het vraagbare beoefend. Ik moet ook rekening houden met het budget en ervoor zorgen dat elk dossier dat wordt ingediend, wordt gehonoreerd en dat we niet komen tot andere mechanismen, zoals we bijvoorbeeld bij de gewone, reguliere kmo's het callsysteem invoeren om de zaken duidelijk budgettair af te lijnen. Hier is het wel belangrijk dat ik de ingediende dossiers budgettair kan honoreren.

Na de wijziging in 2006, waarbij de steun voor ammoniakemissiearme varkensstallen werd teruggeschroefd, dreigen momenteel de zeer dure investeringen in warmtekrachtkoppeling (wkk) op onze glastuinbouwbedrijven, die eveneens aan 40 percent werden gefinancierd, het evenwicht in de VLIF-begroting te ondermijnen. Dat behoort tot de kunst van het haalbare. Zo werden in 2007 59 aanvragen voor wkk's ingediend voor een totaal investeringsbedrag van maar liefst 46,23 miljoen euro. Dat is een enorm bedrag. De Vlaamse Regering heeft daarom een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw principieel goedgekeurd, waarbij de steunintensiteit van 40 naar 30 percent wordt vermindert, uitgezonderd voor de investeringen op biologische bedrijven, die aan 40 percent betoelaagd blijven. Mevrouw Dua, ik dacht dat uw hart daarvan zou openbloeien.

Voor de investering van biologische bedrijven, die aan 40 percent betoelaagd blijven, heb ik nu een historisch akkoord met de gangbare en biologische landbouw. Er is zeer hard aan gewerkt. Ze krijgen dus die hogere steun.

De 40 percentsteun is de afgelopen jaren in belangrijke mate gegaan naar wkk-installaties in de glastuinbouwsector. Aangezien bedrijven die een dergelijke installatie bouwen, eveneens inkomsten genereren door elektriciteitslevering en de verkoop van wkk-certificaten, is een vermindering van het steunpercentage naar 30 percent een te verantwoorden optie. Ik wil ook niet overdrijven. Misschien is het wat overdreven te stellen dat het goedkoper is die wkk's te laten draaien en alles open te zetten, en dan toch die certificaten binnen te pakken. Het voorbeeld doet zich niet voor in de praktijk, maar ik wilde dat toch voorkomen want we gingen in sommige situaties die richting uit.

Het aantal wkk's is op twee jaar tijd verdubbeld. Er staat nu een vermogen opgesteld voor ongeveer 180

megawatt in de tuinbouw. Enerzijds is het teruggrijpen naar deze vorm van energieopwekking een bittere noodzaak voor de sector om te overleven bij de huidige energieprijzen. Maar anderzijds zorgt de tuinbouwsector er op die manier voor dat er vandaag groene stroom wordt geproduceerd voor meer dan 225.000 gezinnen. Ik heb dat belangrijke punt toegelicht tijdens de plenaire vergadering naar aanleiding van een actuele vraag.

De vermindering van de hoogste steunintensiteit van 40 naar 30 percent wordt buiten de glastuinbouw bijkomend verantwoord door de vaststelling dat een dergelijke hoge steunintensiteit vaak leidt tot ondoordachte, opportunistische en zelfs onvoorzichtige investeringen. Mevrouw Dua, ik moet de sector, en de individuele ondernemer, land- of tuinbouwer, een beetje tegen zichzelf beschermen. Een investeringsbeslissing moet in hoofdzaak uitgaan van het investeringsproject op zich en niet gerealiseerd worden omwille van de aantrekkelijkheid van de steun alleen. Ik moet daar wat hard zijn want het gaat hier om belastinggelden van ons allemaal. Die gaan terecht naar het VLIF, maar ik moet toch ook zorgen dat het binnen de perken blijft.

Voor de raming van de budgettaire weerslag werd op basis van de cijfers uit het verleden en rekening houdend met de omvangrijke investeringen in wkk-installaties die ingediend werden, geschat dat het belang van de investeringen in aanmerking komend voor 40 percent steun, 25 percent zou bedragen. Bij dit uitgangspunt wordt met het grotendeels afschaffen van de 40 percentsteun een besparing van 11 percent gerealiseerd op de steun voor investeringen. Met de vrijgekomen middelen en bij een gemiddeld lagere steunintensiteit kan een groter investeringsvolume gesubsidieerd worden bij de investeringshousse van de afgelopen jaren. Dat is heel belangrijk. Dat is ook de opzet en de bijbedoeling.

Van de gelegenheid maak ik gebruik om de VLIF-regelgeving af te stemmen op de milieuregelgeving, waar bedrijfsontwikkelingen op individuele basis opnieuw mogelijk zijn. Ook dat, mevrouw Dua, moet uw hart doen bloeien. U hebt natuurlijk een groot hart.

Nieuw als subsidiabele investering zijn investeringen op vleesveebedrijven en desgevallend ook capaciteitsuitbreidingen op varkens- en pluimveebedrijven mits mestverwerking binnen de context van de milieuwetgeving en de ruimtelijke ordening.

Hoe kan ik verantwoorden dat er in de middelen voor omschakeling op duurzame landbouw gesnoeid wordt, terwijl deze juist een extra stimulans nodig heeft? U weet dat ik verantwoordelijkheid draag voor mijn beleid. Ik zal daar volgend jaar door de kiezer al dan niet voor worden gehonoreerd. Mijn beleid in het kader van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wil de nodige rechtszekerheid aan onze land- en tuinbouwers geven

omtrent de financiering van hun investeringsplannen. Als men een investeringsdossier indient, kan men erop rekenen dat men zijn geld krijgt.

Ik heb daarnet al verwezen naar andere domeinen, waar men andere projecten heeft ingediend om ervoor te zorgen dat iedereen die een dossier indient ook de rechtszekerheid heeft dat hij dat subsidiebedrag ontvangt. Als de kas leeg is, kan men dat natuurlijk niet. Daarom moet men de nodige aanpassingen doen, zodat er geen rechtsonzekerheid kan bestaan.

In het geheel van de regelgeving voor investeringssteun betreft het een relatief beperkte bijsturing gericht op de continuïteit van de steunverlening met behoud van de doelstellingen van het programma voor plattelandsontwikkeling. Dat is ook aan de Europese Commissie meegedeeld. Zij hebben daar geen enkel probleem mee.

Is het opportuun om opnieuw investeringen in de intensieve veehouderij te stimuleren terwijl de mestproblematiek zeker nog niet onder controle is? Deze maatregel heeft te maken met coherentie in het beleid. Met het structuur- en investeringsbeleid werd steeds ingespeeld op het milieu- en ruimtelijk beleid, in die zin dat wanneer vanuit milieuoverwegingen het standstillprincipe werd ingevoerd, het investeringsbeleid gevolgd is. Thans wordt het standstillprincipe zeer selectief, dit wil zeggen onder zeer strikte voorwaarden, opgeheven.

Het structuur- en investeringsbeleid volgt in dezelfde zin. De mestproblematiek wordt opgevolgd vanuit de milieuwetgeving. In de mate dat er geen basis is voor uitbreiding, zal er ook geen investeringssteun zijn. Het is echter een belangrijke verworvenheid van het milieubeleid van deze regering dat individuele bedrijfsontwikkeling opnieuw mogelijk wordt, weliswaar binnen randvoorwaarden. Het blijkt immers dat bedrijven die kunnen ontwikkelen, meestal die bedrijven zijn die het best de milieuvoorwaarden kunnen naleven en hiervoor bereid zijn inspanningen te doen. Een jarenlange standstill ontnemt bedrijven de mogelijkheden om extra milieu-investeringen te doen. Dat is mijn overtuiging. Wij kunnen daarover van mening verschillen maar ik probeer u ervan te overtuigen dat dit een goed beleid is en dat zal vroeg of laat door iedereen worden onderstreept en onderkend. Maar ik maak mij ook hier geen illusies dat het mij vandaag zal lukken u daarvan te overtuigen.

U hebt de adviezen ontvangen. Die kunst van het vraagbare bestaat er natuurlijk in dat men liever 40 percent heeft dan 30 percent. Maar de kunst van het haalbare betekent dat je ook voor rechtszekerheid moet zorgen en voor de nodige middelen. De heer De Meyer heeft het onderstreept: wij hebben er verschrikkelijk veel extra miljoenen in gestoken om dat te garanderen.

Die rechtszekerheid is heel belangrijk. Ik heb u, hoop ik, minstens doen twijfelen aan die redenering om van 40 naar 30 te gaan, met die uitzonderingen waar het nog 40 percent is.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Wij verschillen duidelijk van mening. Mijnheer de minister-president, u ontwikkelt een wel heel speciale redenering: het had zoveel succes dat we het hebben afgebouwd. Het had succes. Het was ook nodig. U verwijst onder meer naar de ammoniak-emissie. Dat was een immens probleem in Vlaanderen. Wij kwamen daar ook op Europees vlak in een ongelooflijk conflict terecht. Ammoniak zal voor de intensieve veeteelt altijd een beperkende factor zijn. U creëert een instrument om ervoor te zorgen dat die landbouwers goed kunnen beantwoorden aan de Europese wetgeving. En dan bouwt u het af omdat het te veel succes heeft. U mag niet vergeten dat een groot deel van onze bosvitaliteit, die in West-Vlaanderen zeer slechte cijfers scoort, onder andere te maken had met de ammoniakemissie. Daarom was een krachtig instrument nodig om de landbouwers een duw in de rug te geven opdat ze effectief zouden investeren in milieumaatregelen. Mocht het nu geen succes zijn geweest, dan had u het toch ook afgeschaft? Die maatregel heeft succes, en dat is voor u een element om hem af te schaffen.

Wat mij vooral stoort, is dat u de eerste bent om fier als een gieter te zeggen dat de landbouw ongelooflijk veel heeft gepresteerd in de aanpak van het klimaatprobleem. Dat is waar. Er zijn zeer veel inspanningen gebeurd. Maar u mag raden hoe het komt dat die inspanningen zijn geleverd. Omdat er effectief een instrument is in Vlaanderen om de boeren, misschien zeer royaal, te ondersteunen opdat ze klimaatmaatregelen zouden nemen. De landbouwers hebben dat gedaan. En terecht, want het was nodig. Daardoor kunt u zeggen dat de landbouwsector in Vlaanderen een zeer goede beurt heeft gemaakt op het vlak van de aanpak van het klimaatprobleem. En het loopt nog verder. Maar het succes is voor u te groot, dus gaan we het afbouwen.

Ik heb goed genoteerd dat uw maatregel betekent dat er in de VLIF-begroting 11 percent ruimte vrijkomt om andere dingen te ondersteunen. Dat zal inderdaad gaan naar een groter investeringsvolume, naar maatregelen die niets te maken hebben met duurzame landbouw. Daarom vind ik het heel spijtig. Ik denk dat u evengoed de middelen op uw begroting had kunnen verhogen. De Vlaamse Regering zwemt in het geld. Ze weet niet waar ze cadeaus moet uitdelen. Waarom hebt u als minister-president niet gezegd dat u er iets anders mee wilde doen? Zorg dat u 11 percent meer middelen hebt op uw VLIF, dan kunt u en die duurzame maatregelen nemen en 40 percent subsidiëren, en dan kunt u nog andere subsidies geven aan de klassieke landbouw.

Ik ben echt ontgoocheld. Die maatregelen waren belangrijk, ze hebben bewezen dat ze nodig waren en dat de landbouw op het goede spoor zat. Nu bouwt u ze af. U weet ook dat de biologische landbouw een klein percentage vertegenwoordigt. Dat gaat het verschil niet maken. Ik hoop samen met u dat de biologische landbouw zal groeien. In die zin is het goed dat u dit symbolische gebaar stelt door de 40 percent te behouden voor de biologische landbouw. Maar het ging over duurzame landbouw, over verbreding van de landbouw om te proberen de Vlaamse landbouw een klein beetje meer in de richting van Europa te doen functioneren.

U bouwt het nu af. Dat is voor mij een zeer grote ontgoocheling. U bent echt verkeerd bezig. Maar goed, ik maak me geen illusies dat u van idee zult veranderen omdat ik dat zeg.

Minister-president Kris Peeters: Dat is democratie. Mevrouw Dua, u moet goed weten dat er, toen wij in 2004 startten, een financieel gat was in het VLIF. Het is natuurlijk gemakkelijk om 40 percent te vragen als je er het geld niet voor hebt. Dat is het grote verschil met de vorige regering. Toen wij in 2004 het VLIF hebben geërfd van de vorige regering, heb ik niets anders moeten doen dan daar bijkomend geld inpompen: 60 miljoen euro in totaal. De vorige regering koos voor 40 percent maar had daartoe niet de financiële middelen. Ik wil daar niet op terugkomen, maar omdat u het zo scherp stelt, wil ik dat nog wel even onderstrepen. De vorige Vlaamse Regering had een grote mond, maar niets in de portemonnee. Ik ben daarvan afgestapt. Ik heb er 60 miljoen euro in gepompt. Er is nog altijd in een niet onbelangrijk steunpercentage voorzien, maar er is wel rechtszekerheid. Ik zal de volgende Vlaamse Regering, wie ook de volgende minister van Landbouw moge wezen, zeker niet opzadelen met een VLIF waar het eerste wat hij of zij moet doen is: er bijkomend geld in pompen omdat deze regering een grote mond had maar geen dikke portemonnee.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Dit is peanuts in vergelijking met de erfenis die wij rond expansie gekregen hebben van Eric Van Rompuy. Wie hier al lang in het parlement zit, weet dat dat ging over miljarden. Dit gaat over een paar miljoen. In die zin, mijnheer de minister-president, zou ik toch voorstellen dat u namens uw partij iets bescheidener bent in dit soort kritiek.

Als je een maatregel neemt, is dat altijd een gok. Je probeert iets te stimuleren. Wie kon voorspellen of de landbouwers daar al dan niet massaal op gingen inspringen? Daar zijn mijn mooiste dromen uitgekomen. Een maatregel neem je altijd met de hoop op succes. Als hij geen succes heeft, dan houdt je geld over op de begroting. Als hij wel succes heeft, kom je misschien

geld te kort maar dan heb je wel de vinger op de wonde gelegd en was het een schot in de roos.

Ik weet honderd percent zeker dat ook minister Van Mechelen bij gelijk welke begrotingscontrole, als het ging over het VLIF en over duurzame maatregelen, altijd bereid was om geld te geven. Hij was er ook van overtuigd dat het nodig was. Wat we met het VLIF hebben bereikt op het vlak van klimaat is een van de goedkoopste maatregelen in vergelijking met veel andere maatregelen die moesten gebeuren op het vlak van klimaat.

In die zin is het een geluk dat het succes heeft gehad. En een geluk dat de Vlaamse Regering, zeker vanaf 2005, via het vorige akkoord, vrij goed bij kas zat. Minister Van Mechelen heeft zich dat ook altijd gerealiseerd. Een nieuw subsidiëringssysteem is altijd afwachten wat het zal worden. Hij was altijd bereid om, als het succes had, daar bijkomende middelen voor te voorzien. U hebt die middelen ook gekregen. Het krediet is verhoogd. Er is toch geen probleem. Voor goede zaken moet je in extra middelen voorzien. Het is een kwestie van politieke keuzes maken. Het is heel spijtig dat u het nu afbouwt omdat het te veel succes had. Dat is een slechte attitude.

Minister-president Kris Peeters: Een goede attitude van een verantwoorde politicus is dat je ook de tering naar de nering zet en de budgettaire consequenties neemt.

Ik begrijp nu hoe jullie aan politiek deden. Jullie nemen maatregelen en zeggen: als die succes hebben, dan hebben we een budgettair probleem, maar dat lossen we dan op – ofwel is het voor de volgende regering.

Maar de Vlaamse Regering en ik hebben de volgende stelling: wij nemen een maatregel, wij kijken wat de budgettaire impact is en als we budgettair niet kunnen volgen, dan sturen wij bij. Zo doen wij het. Het is een beetje verschillend, ook al hebben we meer geld. Ik zou ook kunnen zeggen: doe maar op, maar binnen geen tijd heb je tientallen miljoenen te weinig.

U doet nu precies alsof ik dat tot nul heb gereduceerd. U moet ook niet overdrijven in uw reactie. Ook de gewone bedrijven moeten inspanningen doen voor het milieu en Kyoto. Welke steunmaatregelen krijgen zij? U moet ook eens vergelijken met een gewoon regulier bedrijf zoals er ook vele zijn. Het systeem van steun was een correctie omdat er rechtsonzekerheid bestond of men ooit die steun zou krijgen.

Maar ik heb nu begrepen hoe u aan politiek doet. U lanceert een maatregel, maar het budget is voor iemand anders. Als het succes heeft, dan moeten we bijkomend geld vinden. Als het geen succes heeft, dan hebben we geld over.

Mevrouw Vera Dua: Dat is misschien het verschil tussen u en mij, maar ik vind dat de landbouw nog altijd bevoorreed mag worden ten opzichte van andere bedrijven.

De heer Karlos Callens: Ik heb nog een kleine repliek op wat mevrouw Dua zegt. Ik geloof dat u aan het insinueren bent dat er minder geld naar milieu zal gaan. Maar u zegt niet dat er nog een minister voor Milieu is die wel meer geld heeft gekregen. We moeten duidelijk rekening houden met de specificiteit van iedere sector en iedere minister.

Wat de minister heeft gezegd over de ammoniakinvesteringen, is een prachtige zaak. Als er andere doelstellingen zijn, dan kan het zijn dat die 40 percent minder interessant is dan de centen die vandaag via minister Crevits extra zullen worden toegekend aan plattelandsontwikkeling, landbouw enzovoort. Maar daar spreekt u natuurlijk niet over. U moet de twee samen nemen en dan zult u zien dat de centen die in hun totaliteit naar landbouw en milieu gaan, niet verminderd zijn maar wel vermeerderd zijn.

Mevrouw Vera Dua: Het is spijtig dat de subsidies voor milieumaatregelen verminderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de zorgboerderijen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, 'Groene Zorg' of 'zorgboerderijen' zijn termen die worden gebruikt voor diverse combinaties van land- of tuinbouw en zorg voor mensen. In veel gevallen gaat het om actieve land- of tuinbouwbedrijven die samenwerken met een instelling of een dienst voor thuiszorg. Soms zijn het eerder sociale werkplaatsen of instellingsboerderijen met eigen land- of tuinbouwactiviteiten. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2005 werd er een wettelijk kader gecreëerd voor de zorgboerderijen en werd de term zelfs ingeschreven in de Vlaamse wetgeving.

Sinds 1 december 2005 kunnen bedrijven die voldoen aan een aantal voorwaarden, aanspraak maken op een beperkte subsidie. Het gaat in principe over een

compensatie voor de tijd die boeren en tuinders investeren in de begeleiding van zorgvragers op hun bedrijf. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het louter aanbieden van infrastructuur van het bedrijf of het zelf opvangen van een zorgvrager door de landbouwer.

Het Steunpunt Groene Zorg vzw werd op 1 februari 2004 opgericht door Cera, Boerenbond en Groep KVLV, en is het centrale aanspreekpunt en promotor van de Groene Zorg. De vraag naar zorgboerderijen overtreft al sinds de lancering het aanbod. Toch stijgt nog elk jaar het aantal erkende zorgboerderijen.

Hoeveel erkende zorgboerderijen zijn er momenteel? Met welke types zorginstellingen wordt er samengewerkt? Over welke vorm van samenwerking gaat het? Verloopt de samenwerking tussen de zorgboerderijen en de zorgsector optimaal? Zijn er verbeterpunten? Op welke wijze ondersteunen de Vlaamse overheid en/of de lokale besturen de coördinatie? Op welke wijze wordt de kwaliteit van het aanbod en de bijhorende begeleiding bewaakt? Hoe evalueert de minister-president de voorbije periode? Kan het aanbod nog worden versterkt en verbeterd in de toekomst?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, sinds de start van deze maatregel in december 2005 hebben reeds 296 landbouwers subsidie ontvangen voor Groene Zorg. Voor sommigen is dit bij een eenmalig initiatief gebleven, voor anderen is deze ervaring zo positief geweest dat ze zich er willen blijven voor inzetten. Ter illustratie, voor het tweede kwartaal van 2008 hebben 171 landbouwers een subsidie aangevraagd voor een totaal bedrag van 210.000 euro. Dit komt neer op een gerealiseerde opvang van gemiddeld 1750 dagen per maand. Hierbij moet wel gesteld worden dat de zorgboerderijen geen erkenning als zodanig ontvangen. De landbouwer kan wel een subsidie ontvangen als hij aan de subsidievoorwaarden voldoet, maar wij doen als overheid geen uitspraak over de inhoudelijke kwaliteit van de aangeboden zorg op het landbouwbedrijf. Het is de taak van de samenwerkende instelling om te waken over de inhoudelijke kwaliteit van de Groene Zorg.

De types van zorginstellingen waarmee kan worden samengewerkt in het kader van deze subsidieregeling, zijn weergegeven in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2005 betreffende de toekenning van subsidies voor de zorg en activering van zorgvragers op land- of tuinbouwbedrijven met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling. Ik heb het netjes uitgetikt en meegegeven.

Voor wat de bevoegdheden van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin betreft, zijn voornamelijk

de volgende voorzieningen actief: instellingen met betrekking tot zorg voor mensen met een handicap, gemeenschapsinstellingen voor jongerenwelzijn – bijzondere jeugdzorg – en voorzieningen actief in de preventieve gezondheidszorg.

Voor wat de bevoegdheid Onderwijs betreft hebben al een groot aantal centra voor leerlingenbegeleiding de weg naar de zorgboerderij gevonden als vorm van remediëring van probleemjongeren. Het gaat hier dan om time-outprojecten van korte duur. Op te merken valt dat centra voor algemeen welzijnswerk – het maatschappelijk welzijn – weinig vertegenwoordigd zijn en dat de sector van de ouderenzorg en thuiszorg en gedetineerden in het geheel niet vertegenwoordigd zijn.

In de regelgeving zijn twee vormen van zorg opgenomen, naargelang de intensiteit van de zorg. In de praktijk blijkt echter dat de landbouwer zelf betrokken wil zijn bij de begeleiding van de zorgvragers. Het enkel ter beschikking stellen van de infrastructuur komt dan in de praktijk ook bijna niet voor. Wij zijn tot nu toe slechts een tweetal dergelijke zorgboerderijovereenkomsten tegengekomen. De vraag stelt zich dan ook in het kader van administratieve vereenvoudiging dit onderscheid in de toekomst wel verder behouden dient te blijven.

De samenwerking tussen de zorgboer en de zorginstelling wordt vastgelegd in de zorgboerderijovereenkomst. Met deze zorgboerderijovereenkomst worden een aantal essentiële afspraken op papier gezet waardoor een vlotte samenwerking tussen de landbouwers en de zorginstellingen gegarandeerd wordt. De verdienste van de steunpunten ter zake dient hierbij zeker te worden onderstreept. Voor de landbouwbedrijven en de zorginstellingen die door de steunpunten bij elkaar gebracht zijn, is er van tevoren al een screening gebeurd waardoor mogelijke latere problemen in de samenwerking worden vermeden. Bovendien zijn de steunpunten de eerstelijnscontactpersoon bij gebeurlijke problemen in de samenwerking.

Een knelpunt is wel dat de administratieve afhandeling van de dossiers voor de zorginstellingen niet steeds de hoogste prioriteit heeft. Voor de zorginstelling heeft dit immers noch financiële noch andere consequenties. Voor de landbouwer anderzijds zijn de consequenties hiervan wel groot. Dit kan gaan tot een latere uitbetaling van zijn subsidie tot het niet aanvaarden van de zorgboerderijovereenkomst en de ermee gepaard gaande zorgactiviteiten. Er is een mismatching: de ene is niet gedreven, de andere kan daarvan zware gevolgen ondervinden. Het is dan ook aangewezen om het huidige systeem van administratieve opvolging bij te sturen om hierop een antwoord te bieden. Mijn administratie is inmiddels gestart met het uitwerken van een alternatief systeem.

Het Steunpunt Groene Zorg speelt naast het Steunpunt Welzijn Oost-Vlaanderen een belangrijke rol in het succes van deze maatregel. Niet alleen zorgen zij voor een toenadering tussen landbouwer en zorginstelling, maar dankzij hun expertise kunnen zij ook zorgen voor de juiste matching tussen zorginstelling en landbouwer. De kwaliteit van de aangeboden zorg is daarom voor een groot gedeelte de verdienste van deze steunpunten.

Tot nu toe sprokkelden deze steunpunten hun ondersteuning samen op projectmatige basis, waarbij naast privé-middelen een beroep gedaan wordt op projectsubsidies van de Vlaamse overheid en van de provinciale overheden. Het is in elk geval een feit dat veel energie verloren gaat in het zoeken naar financiering waarbij de goede werking van de steunpunten in het gedrang dreigt te komen. Een structurele ondersteuning van de steunpunten is dan ook een belangrijke prioriteit, die ik zeer ter harte neem. Ik zal hieromtrent binnenkort een initiatief nemen.

De betaling van de subsidies en de administratieve opvolging worden uitgevoerd door het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. Hierbij wordt er voornamelijk op toegezien dat alle premissen aanwezig zijn voor een kwalitatieve zorg op de boerderij. Bij het uitvoeren van de controles wordt voornamelijk gefocust op de reglementaire subsidievereisten, waaronder de verzekeringsaspecten en de aanwezigheid van een volledig ingevulde zorgboerderijovereenkomst. Daarnaast wordt erover gewaakt dat de meewerkende zorginstelling over voldoende expertise beschikt om een kwalitatieve begeleiding en opvolging te bieden. De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke kwaliteit van het zorgaspect ligt bij de zorginstelling. Zij wordt geacht de nodige verantwoordelijkheid te nemen bij de behandeling en de opvolging van hun cliënten. De controle hierop gebeurt niet specifiek in het dossier van de zorgboerderijen, maar kadert in de controle op de algemene werking van de voorzieningen.

Hoe evalueert de minister-president de voorbije periode? Zeer goed. In de periode sinds de invoering van deze subsidiemaatregel zijn een aantal belangrijke evoluties waar te nemen. De zorg op het landbouwbedrijf wordt stilaan erkend als een volwaardige vorm van zorg op maat. Deze erkenning van Groene Zorg is vooral belangrijk voor de zorgboer, die voorheen soms ten onrechte werd beschuldigd van niet-reglementaire tewerkstelling. Dank zij de zorgboerderijovereenkomst is duidelijk dat het gaat over zorg en niet over arbeid.

Dankzij de bekendheid die deze subsidiemaatregel te weeggebracht heeft en dankzij de verwezenlijkingen van de twee steunpunten, is het aantal zorgboerderijen gestegen van minder dan 100 in 2005 tot bijna 300 op dit ogenblik. Van deze 300 landbouwers zijn er meer dan de helft die op permanente basis Groene Zorg hebben opgenomen als diversificatieactiviteit op hun landbouwbedrijf.

Ik ben er onlangs in de Kempen één gaan bezoeken. Het is echt indrukwekkend. Zeer interessant is ook dat de meewerkende echtgenote een niet onbelangrijke rol speelt. Zorg en landbouw liggen heel dicht bij elkaar. Zorg voor natuur en zorg voor mensen: indrukwekkend wat er allemaal gebeurt.

De administratieve last die gepaard gaat met de subsidiemaatregel is, zeker voor de korte opvangtypes, tamelijk groot. Het is belangrijk dat er een aantal aanpassingen komt die de administratieve last voor de landbouwer zou moeten verminderen.

Het aantal zorgboerderijen is op korte tijd meer dan verdubbeld: van 100 naar 300. De grote vraag is of de vergoeding die wordt aangeboden en die in feite een vrijwilligersvergoeding is, zal volstaan voor een verdere uitbouw van het aanbod. Men vindt een vergoeding wel belangrijk, maar de vergoeding is niet hoog en dus niet de reden waarom men het doet.

Op termijn zullen we een keuze moeten maken welke richting we uit willen. De subsidie wordt op dit ogenblik enkel gedragen door het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Deze subsidie is geen subsidie voor de zorgactiviteit maar een compensatie voor de tijd die in de zorg wordt gestopt in een vrijwillig engagement voor een sociaal doel. De vraag is hierbij of we hier de lijn trekken of dat we aanvaarden dat sommige bedrijven verder gaan en, naar Nederlands model, zich verder specialiseren als professionele zorgboerderij. Dan worden het natuurlijk professionals en niet gewoon een boerderij die aan Groene Zorg doet. Hierbij wordt het zorgaspect op de boerderij ingevuld met de nodige betaling voor de aangeboden diensten. We spreken dan over minizorginstellingen die Groene Zorg aanbieden.

Het is een zeer waardevol initiatief waarvoor we de nodige bijsturing moeten doen. Ik zal met de minister bevoegd voor Welzijn nagaan wat we beleidsmatig kunnen doen om de dynamiek door te trekken. Het is vrijwilligerswerk voor een goed doel, dus moeten we ook goed opletten dat we niet te snel de stap zetten naar minizorginstellingen die Groene Zorg aanbieden want dat is een andere dynamiek. Misschien kunnen beide dynamieken naast elkaar groeien, maar dat zal de tijd uitwijzen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Mensen die al een bezoek hebben gebracht aan zorgboerderijen en er met de mensen hebben gesproken, zullen alleen kunnen bevestigen dat er bijzonder waardevol sociaalmaatschappelijk werk gebeurt. Het zou ook goed zijn – zonder de discussie inhoudelijk open te trekken – dat ook gewone boerderijen deze Groene

Zorg in de toekomst verder kunnen aanbieden. Dit is in het verleden steeds met goed gevolg het geval geweest.

Anderzijds zou de administratieve samenwerking met de welzijnssector, toch beter kunnen. U erkent dit ook in uw antwoord. Door de wijze waarop dit soms verloopt, krijgt men wel eens de verkeerde indruk dat de waardering vanuit de overheid voor deze prestaties te gering is. Een meer eenduidige communicatie met alle zorgboerderijen, kan ervoor zorgen dat, zowel op het financieel-administratieve vlak als op het vlak van waardering, de waardering van de overheid voor dit werk nog groter is.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik ben blij met de positieve evaluatie van de zorgbedrijven. Anderhalf jaar geleden heb ik ook in de welzijnssector de vraag gesteld hoe men daar de evaluatie doet. We spelen hier immers op twee bevoegdheidsdomeinen. Vanuit Landbouw zijn we ervan overtuigd dat dit een belangrijke pijler is, maar ook in de welzijnssector is men duidelijk overtuigd van het belang hiervan. Ik veronderstel dan ook dat er voldoende gezamenlijke overleg- en evaluatierondes gebeuren. Zeker in het kader van de administratieve vereenvoudiging veronderstel ik dat er gesprekken zullen worden gevoerd tussen de beide domeinen.

Er is in een tussenkomst voorzien voor de landbouwers voor hun inzet en de zorg die ze verlenen. Maar eigenlijk is er geen tussenkomst voor de kosten die ze maken. Ik heb dan ook gevraagd hoe de welzijnssector daarmee zal omgaan. Als mensen vandaag worden opgenomen in een instelling, wordt er ook een vergoeding betaald voor hun maaltijden. De mensen die naar een zorgboerderij gaan, moeten vandaag bijvoorbeeld zelf hun vervoers- en andere kosten betalen. Dat wordt soms gezien als een probleem dat ertoe leidt dat een aantal mensen geen gebruik kunnen maken van de zorgboerderijen.

Dat is mijns inziens een punt om mee te nemen naar het volgende overleg met de welzijnssector. Er moet worden bekeken hoe zij eventueel nog tussenkomsten of ondersteuning kunnen voorzien. Het zou immers jammer zijn mochten hierdoor een aantal mensen geen gebruik kunnen maken van dit mooie initiatief.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, dit zijn inderdaad pareltjes van synergie tussen Landbouw en Welzijn. De levenskwaliteit van de zorgdragers stijgt enorm. Ik heb zelf een zorgboerderij mogen bezoeken die al lang pionierswerk verricht op dat vlak, namelijk het Provinciaal Instituut voor Diep-Oligofrenen (PIDO) in Brugge. Men werkt daar met een speciaal systeem van draagberries tussen paarden. Dat komt heel sereen over

en is heel stimulerend voor de sociale interactie tussen die mensen. Ik ben daar een absolute voorstander van.

Ik heb ook gemerkt dat er heel wat ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) voor het buitengebied worden opgesteld. En in heel wat van die RUP's worden er ook zorgboerderijen ingeschreven. Men kan immers niet alleen gebruik maken van het besluit op de functiewijzigingen om bijvoorbeeld leegstaande stallen te herschikken, maar men kan op die manier ook bijkomende accenten leggen in de lokale plannen, specifiek gericht op de zorgsector. Ook daar wordt er dus tegemoetgekomen aan de vraag.

Mevrouw Tinne Rombouts: Als het Steunpunt Groene Zorg structurele ondersteuning zou kunnen krijgen, zou ik de minister-president daar erg dankbaar voor zijn. Zij leveren echt baanbrekend werk, om contacten te leggen en om de kwaliteit blijvend in het oog te houden.

De heer Jos De Meyer: De minister-president heeft dat engagement ook uitgesproken in zijn antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de interpretatie van omzendbrief RO/2002/01 door de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling in West-Vlaanderen

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, de omzendbrief RO/2002/01 inzake de richtlijnen voor de beoordeling van de aanvragen om een stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen of oprichten van stallingen voor weidedieren, geen betrekking hebbende op de effectieve beroepslandbouw, verschaft in de eerste plaats een richtkader voor aanvragen die zich situeren binnen agrarische gebieden of landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, zoals vastgelegd in het gewestplan, de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het is duidelijk dat de benadering eveneens kan worden gehanteerd voor andere gebieden waar in principe ook landbouwbedrijvigheid is toegelaten, maar in die gevallen moet tevens rekening worden gehouden met de specifieke voorschriften en/of een afweging

worden gemaakt ten aanzien van de andere toegelaten bestemmingen.

Zo is duidelijk dat voor een situering in een woongebied met landelijk karakter de verenigbaarheid met de woonfunctie moet worden onderzocht en dat daar andere eisen kunnen worden gesteld, bijvoorbeeld qua materiaalgebruik, inplanting of ten aanzien van het voorkomen van hinder voor de omwonenden.

Waar de omzendbrief van 8 juli 1997, los van het karakter van de dierenhouderij, normen bepaalt voor het inplanten van schuilhokken voor grazende dieren in grasweiden, gelegen in agrarische gebieden, groengebieden, parkgebieden en woongebieden, bestaan er maar weinig vastgelegde normen voor de vaak evenzeer aanvaardbare stallingen voor het permanent onderbrengen van weidedieren.

Waar schuilhokken voor sommige diersoorten kunnen volstaan voor tijdelijke of zomerstalling, is het duidelijk dat dit niet voor alle diersoorten geldt en – in ons specifieke klimaat – geenszins een oplossing is voor beschutting bieden bij gure weersomstandigheden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een permanente stalling en een tijdelijke stalling.

Bij het zoeken naar een geschikte inplanting voor een stalling voor weidedieren en derhalve ook bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid ervan, gelden volgende uitgangspunten. Eén: anders dan schuilhokken op geïsoleerde weiden, dienen stallingen in principe te worden opgericht bij de woning van de aanvrager. Alleen wanneer daarvoor om ruimtelijke of om milieuhygiënische redenen een stedenbouwkundige vergunning uitgesloten is, kan de oprichting van een tijdelijke stalling op een weide, los van de woning van de aanvrager, worden toegestaan.

Twee: waar de stalling om ruimtelijke of milieuhygiënische redenen onmogelijk kan worden opgetrokken bij de woning van de aanvrager, kan een tijdelijke stalling worden toegestaan in de weide van de aanvrager, mits voldaan is aan de principes van ruimtelijke inpasbaarheid en het niet overschrijden van de ruimtelijke draagkracht van het gebied. Hierbij wordt gezocht naar een passende inplantingsplaats, aansluitend bij een wegenis of bestaande landschapselementen, zoals bomenrijen, beboste percelen enzovoort.

Drie: de goede ruimtelijke ordening mag door de gevraagde stalling niet worden geschaad.

Recentelijk zou, wat betreft de buitendienst West-Vlaanderen van de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling, worden gesteld dat er, niettegenstaande het zopas geciteerde kader, geen vergunningen voor alleenstaande stallingen meer zouden worden toegekend.

Mijnheer de minister-president, klopt het dat deze richtlijn in de buitendienst wordt gevolgd? Waarop baseert men zich om dit toe te passen? Is dat geen ondergraving van de omzendbrief ter zake?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer De Klerck, ik meen dat het advies van de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling aan gemeentebesturen en schepencolleges slechts een advies is. Gemeentebesturen zijn mijns inziens het best geplaatst om op basis van de concrete situatie te oordelen of ze streng of tolerant moeten zijn. Voor een provinciale administratie is dat veel moeilijker dan voor mensen die heel dicht bij de plaatselijke situatie zitten.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer De Klerck, ik geloof dat de tussenkomst van de heer De Meyer correct is. Laat me even de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling (ADLO) situeren bij de beoordeling van de stedenbouwkundige vergunningen. Indien een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag binnen het agrarische gebied wordt gesitueerd, dan moet de bevoegde vergunningsverlenende overheid een adviesaanvraag indienen bij de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling.

Het is de bevoegde vergunningsverlenende overheid die, op basis van de ingewonnen adviezen, kan beslissen of er een stedenbouwkundige vergunning wordt afgeleverd. ADLO geeft dus enkel een advies, zoals de heer De Meyer terecht heeft opgemerkt.

Om een gelijkaardige adviesverlening over heel Vlaanderen te garanderen, hanteert de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling een beoordelingskader voor de advisering van de aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen in het agrarische gebied. De afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling bundelt in dit beoordelingskader de algemene principes die in de wetgeving en omzendbrieven zijn vastgelegd, en de specifieke normen vanuit landbouwoogpunt die de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling daarbij toepast.

In dit beoordelingskader wordt specifiek vermeld dat de afdeling Duurzame Landbouwkundige Ontwikkeling streeft naar het behoud van de open agrarische structuur, zodat het duurzaam functioneren van de landbouw verzekerd blijft.

In 2007 werd, na overleg binnen de afdeling, beslist om voor alleenstaande stallingen op geïsoleerde weiden zeer terughoudend op te treden wat betreft het verlenen van een gunstig advies, en dat om twee

redenen. Eén: de vrijwaring van de schaarse open ruimte in Vlaanderen. Twee: het tegengaan van de versnippering van het agrarisch gebied en de vrijwaring van goede landbouwstructuren.

Liever dan het stallen van dieren in nieuw te bouwen losstaande stallen in het open agrarische gebied, zou de mogelijkheid moeten worden benut om stallen in gedesaffekteerde landbouwbedrijfgebouwen in te richten. Er bestaat volgens de afdeling immers een gevaar van wildgroei van residentiële stallen in open agrarische landschappen. Wat wel kan, is het bouwen van schuilhokken in geïsoleerde weiden. Een schuilhok biedt voldoende mogelijkheden om dieren tijdelijk te beschermen tegen extreme weersomstandigheden. Een schuilhok heeft het voordeel dat het vrij snel kan worden verwijderd, indien om bedrijfstechnische redenen een weide een ander gebruik moet krijgen.

Deze principes maken deel uit van het beoordelingskader. Het klopt dat de buitendienst West-Vlaanderen van de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling dit beleidskader ook volgt, en zeer terughoudend is in het verlenen van een positief advies voor alleenstaande stallingen.

Ik wil nog opmerken dat de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling volledig binnen het kader van de omzendbrieven Ruimtelijke Ordening werkt. Dergelijke omzendbrieven zijn een richtkader waarbij de administraties die betrokken zijn bij de adviesverlening, een strengere interpretatie kunnen hanteren indien ze dit nodig en wenselijk achten vanuit de beleidsinvalshoek waarvoor ze verantwoordelijk zijn.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het klopt dat het 'maar' een advies is, maar dit is wel het belangrijkste advies. De lokale mandatarissen in deze commissie weten welk belang daaraan moet worden gehecht. Het is niet zomaar een advies. Een advies van de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling over het landbouwgebied is heel belangrijk ten aanzien van de ruimtelijke ordening, en terecht.

Daarom heb ik de opmerking gemaakt dat dat in West-Vlaanderen niet zo evident is. U onderschrijft dat ook, wanneer u zegt dat men in West-Vlaanderen zeer terughoudend is op dat vlak. Hoewel men het kader blijkbaar volgt, hanteert men de omzendbrief toch op een strenge manier.

En daar wringt het schoentje: men interpreteert de omzendbrief op een dusdanige manier dat het zeer moeilijk is om nog zaken op te richten. Een mogelijkheid is inderdaad dat men naar gedesaffekteerde hoeves gaat. De

vraag naar die hoeves is echter erg groot en komt vanuit diverse groepen. De vraagprijs is dan ook navenant. Het is dus niet evident om naar die gedesaffekteerde hoeves te gaan.

Een gelijkaardig voorbeeld zien we in de tuinbouwsector. Ook daar wil men naar gedesaffekteerde hoeves gaan, maar ook daar merkt men dat de prijzen fenomenaal hoog zijn, zeker aan de kust, maar ook in de rest van Vlaanderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de reikwijdte van het flankerend landbouwbeleid

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, om de effecten voor de landbouwsector te verzachten die de uitvoering van het Sigmoplan teweeg zou brengen, werd door de Vlaamse Regering in samenwerking met de landbouworganisaties het flankerend landbouwbeleid ontwikkeld. Dat beleidsinstrument is erop gericht getroffen boeren zo goed mogelijk te vergoeden voor schade die ze ondervinden indien ze landbouwgrond moeten afstaan om de realisatie van de waterveiligheidswerken en natuurinrichtingswerken mogelijk te maken.

Centraal in dit instrument staat het landbouweffectenrapport (LER) dat wordt opgesteld op het niveau van individuele bedrijven. Door middel van een gevoeligheidsanalyse, die wordt uitgevoerd door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), wordt perceelsmatig de waarde van de grond en het relatieve belang ervan voor het landbouwbedrijf in kaart gebracht op basis van parameters zoals bodemkwaliteit, juridische status, afstand tot de bedrijfszetel en zo verder. Op die manier wordt een pak informatie verzameld en kunnen enerzijds plannen op gerichte wijze worden verfijnd en kan anderzijds een maatregelenpakket op maat van de getroffen landbouwer worden samengesteld.

De toolbox omvat onder meer de mogelijkheid om de gronden aan te kopen of te ruilen via een grondenbank in plaats van te moeten overgaan tot onteigening. Naast een stopzettingsvergoeding wordt ook voorzien in een wijkerspremie, is het mogelijk bedrijfszetels te verplaatsen en wordt er in voorkomend geval voorzien

in hulp bij de zoektocht naar een over te nemen bedrijf elders. Ook het ontwikkelen van een ruilverkavelingsproject is een optie.

Het toepassingsgebied van het flankerend landbouwbeleid werd door de Vlaamse Regering ondertussen uitgebreid tot projecten in het kader van de uitvoering van het Strategisch Plan Haven Antwerpen en de daaraan gekoppelde havenuitbreiding. Sommige lokale besturen laten zich door het systeem inspireren en doen voor grotere infrastructuurwerken een beroep op de kennis van de VLM om met behulp van vergoedingen en de opzet van een grondenbank delicate grondinnames op een correcte en menselijke wijze te laten verlopen.

Kunt u een kort overzicht geven van de bereikte resultaten van het flankerend landbouwbeleid? Hoe evalueert u deze uitvoering van het flankerend landbouwbeleid?

Lijkt het niet aangewezen om via een initiatief van de Vlaamse Regering het toepassingsgebied van het flankerend landbouwbeleid te verruimen tot alle grootschalige onteigenings- en natuurinrichtingsprojecten?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het zijn Waterwegen en Zeekanaal NV en het Agentschap voor Natuur en Bos die elk voor hun deel instaan voor de uitvoering van het Sigmaphan, inclusief het flankerend landbouwbeleid. Grootschalige projecten om overstromingen tegen te gaan of om havenuitbreidingen te realiseren en om de noodzakelijke natuurcompensaties te verwezenlijken, hebben steeds een bijzonder grote impact op de landbouwsector en de landbouwers in het betrokken gebied. Het flankerend landbouwbeleid mildert deze nadelige effecten, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat de problemen niet afgewenteld worden op de landbouwers die activiteiten ontplooiën buiten het eigenlijke projectgebied.

De landbouwstudies zijn uitgevoerd en er wordt rekening gehouden met de resultaten ervan. De lokale grondenbank is ook reeds geruime tijd actief. Momenteel wordt er, wat de Vlaamse Grondenbank betreft aan een aantal verbetervoorstellen gewerkt, zoals gemak van betaling. Een probleem van de lokale grondenbank is wel dat de opstart traag verlopen is en dat de oppervlakte grond die aangeboden wordt aan de Vlaamse Grondenbank beperkt is. Het instrument van de ruilverkaveling kan na de Vlaamse Grondenbank ingezet worden, maar daarvoor is het nu nog te vroeg.

Verder werden de zogenaamde dienstenconvenanten ingevoerd. Ze worden nu als instrument uitgewerkt voor de Kalkense meersen. Het financieel instrumentarium voor schaderegelingen in overstromingsgebieden in het kader van het decreet Integraal Waterbeheer dient nog

verder besproken en goedgekeurd te worden door de Vlaamse Regering. De bevoegde minister werkt momenteel een voorstel uit. Maar er is inderdaad nog werk aan de winkel.

We mogen ons niet enkel focussen, hoe erg ook, op de getroffen landbouwers bij de evaluatie van het flankerend landbouwbeleid. Er kunnen bij de uitwerking van het flankerend beleid immers al snel negatieve effecten ontstaan voor niet-getroffen landbouwers. Vooral bij de werking van de Vlaamse Grondenbank dreigt dit gevaar. Het is dan ook zaak om een goed samengaan te zoeken tussen het aanbieden van oplossingen aan de getroffen landbouwers met een minimale verstoring buiten het project. Dit moet onderstreept worden.

Door de uitbreiding van het instrumentarium van de Vlaamse Grondenbank kunnen de negatieve effecten verminderd worden. Eén knelpunt is immers niet voldoende opgelost via het beschikbare instrumentarium, namelijk dat van hervestiging van een niet-eigenaar-gebruiker. Via een voorstel van twee bijkomende instrumenten zouden we ook dit effect kunnen milderen. Het eerste is budgetneutraal en behelst een stimulans voor de eigenaar om een goed te verpachten in het zoekgebied. De Vlaamse Landmaatschappij die de Vlaamse Grondenbank beheert, kan de flankerende aankooptoeslag gebruiken om een pacht te laten aanvaarden door de eigenaar in plaats van de grond aan te kopen. Het tweede is een gemak van betaling: een aflossingsplan voor de pachter die zich hervestigd heeft om zelf grond te verwerven. De Vlaamse Landmaatschappij werkt momenteel deze twee bijkomende instrumenten binnen het kader van de Vlaamse Grondenbank verder uit.

Het flankerend landbouwbeleid kan geen nieuwe gebruiksgronden creëren, maar mildert het oppervlakteverlies rekening houdend met de draagkracht van het gebied. Ik ben dan ook van oordeel dat het flankerend landbouwbeleid als begeleiding van grootschalige projecten zijn waarde heeft.

Het was de opdracht van mijn voorganger om het flankerend landbouwbeleid voor het Sigmaphan uit te werken, en om tegelijk het ontwikkelde instrumentarium breder te kunnen inzetten. De uitbreiding van dit instrumentarium tot de havenontwikkeling bevestigt deze piste. Grootschaligheid is zeker een belangrijke indicatie voor een noodzaak tot mildering, maar niet de enige. Projectafhankelijk dient gekeken te worden of een flankerend landbouwbeleid noodzakelijk is om de effecten te milderen. Een goede aanzet daarvoor is de kennis van het gebied vergroten door landbouweconomische studies, een belangrijke en eerste stap binnen het flankerend landbouwbeleid.

Ik zal ijveren voor een betere verankering van landbouwimpactstudies en landbouweffectenrapporten bij

grote projecten, voor alle ruimtelijke claims op het agrarische gebied, alsook voor het hanteren van een flexibel instrumentarium om de nadelige effecten voor de land- en tuinbouwers te milderen en om billijke vergoedingen te kunnen verstrekken aan de getroffen. De VLM heeft trouwens van de bevoegde minister Crevits reeds de opdracht gekregen om een voorontwerp van decreet uit te werken dat het flexibel instrumentarium juridisch verder uitwerkt. Ik ga ervan uit dat het ontwerp van decreet hier zo snel mogelijk kan worden besproken en goedgekeurd.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, ik wil u bedanken voor uw genuanceerd en correct oordeel over het flankerend landbouwbeleid. We kunnen alleen maar herhalen dat we merken dat dit inderdaad operationeel is voor gronden die ingenomen worden voor havengebruik en voor het Sigmaphan en dat er anderzijds in Vlaanderen toch nog wel her en der ernstige ruimteclaims zijn.

Ik noteer uw intentie, maar intenties zijn misschien onvoldoende. Mocht dit misschien weer te vinden zijn in uw beleidsbrief die we binnenkort zullen ontvangen, dan ware dit toch een document dat ons nog iets meer zekerheid gaf. Anders moeten we daartoe zelf een initiatief nemen, maar we zullen nog even geduld hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
